

societat catalana de sociologia
de l'institut d'estudis catalans

associació catalana de sociologia

núm. 53 febrer 1998

Notícies de l'ACS

ASSEMBLEA ORDINÀRIA DE SOCIS

Tal com s'ha comunicat per carta a tots als socis i sòcies, per al proper 12 de març, dijous, hi ha convocada assemblea ordinària a les 18,30 hores en primera convocatòria i a les 19 en segona.

De l'ordre del dia val a remarcar tres punts. La renovació de Junta de l'Associació, el lliurament del número 5 de la Revista Catalana de Sociologia i la proclamació del primer premi i de l'accèssit del II Concurs de Joves Sociòlegs.

Enguany s'han presentat més concursants que l'any passat, la qual cosa fa palès que els premis que atorga l'ACS van obtenint ressò. Segons els membres del jurat, compost per Raimon Bonal, Joaquim Casals, Salvador Giner, Sebastià Sarasa i Marina Subirats, els treballs presentats responen a temàtiques diverses, tenint la majoria un bon nivell científic.

Quant a la renovació de Junta, es recorda a tots els associats que es poden presentar candidatures per escrit o bé per telèfon, al 93 270 16 49. També serà possible fer-ho durant el transcurs de l'assemblea.

Com és habitual, en acabar l'acte anirem a sopar. Serà al restaurant "La Poma", com l'any passat, on compartirem àpat apetitós, converses i bon humor. Es prega **confirmar l'assistència, abans del dia 10 de març**, a la secretària de l'Associació, tel. 270 16 49 ó 318 55 16. En la seva absència, es pot deixar l'encàrrec al contestador.

INCREMENT DE SOCIS A L'ACS

L'Associació d'Estudiants de Sociologia de la Universitat de Barcelona ja és membre de l'ACS en qualitat de soci col·lectiu. Constitueixen un grup de trenta-dues persones. A més a més, un estudiant s'ha fet soci de forma individual.

Coincidint aquesta incorporació amb la renovació de Junta, hi ha dos estudiants que presenten la seva candidatura com a vocals. Es tracta d'Anna García i Xavier Godàs.

SUMARI

Notícies de l'ACS	1
Convocatòries Diverses	2
Espai obert	3

Coordinació: Junta de l'ACS
Disseny i maquetació: CPDA, S.L.L.

Secretària: Fàtima Duarte
Societat Catalana de Sociologia
Filial de l'Institut d'Estudis Catalans
Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona
Tels. 270 16 20/49, de 17 a 20 hores

Convocatòries diverses

Seminari: "El largo siglo XIX: procesos culturales, neocolonialismo e identidad nacional".

A càrrec de: Ricardo Cicerchia

Organitza: Institut Català d'Antrologia

Dates: 23 a 26 de febrer de 1998

Lloc: Urgell, 259, 08036 Barcelona

Tel./fax (93) 321 22 59

Conferència: La política mediterrània espanyola

A càrrec de: Abel Matutes, ministre d'Afers Estrangers

Organitza: Institut Català de la Mediterrània

Data: 16 de febrer de 1998, a les 19,30 h

Lloc: Av. Diagonal, 407 bis, planta 14, Barcelona

I Congrés d'Estudiants de Sociologia

Dates: 26 a 28 de març de 1998

Inscripcions: Edificio FES, Campus Miguel de Unamuno, s/n
37007 Salamanca

Tel (923) 29 44 00, ext.3177 /3121

Beques d'estudi sobre la joventut

Convoca: Fundacions Jaume Bofill i Serveis de Cultura Popular

Característiques: Dues beques de recerca sobre la joventut des de la perspectiva de les ciències socials: antropologia, sociologia, psicologia, història, etc. L'enfoc prioritari dels treballs haurà de ser l'estudi de la cultura, la participació associativa i les formes de vida dels joves.

Dotació: 600.000 PTA cadascuna

Llirament: Abans del 15 de febrer de 1999

Informació: Provença, 324, Barcelona

Tel. 458 87 00, Fax 458 87 08

Espai obert

L'ESTRUCTURA SOCIAL CATALANA: 1977-1997

Informe redactat per en Sebastià Sarasa Urdiola a partir de la sessió de debat organitzada per l'Associació Catalana de Sociologia (ACS) el dia 3 de desembre de 1997 a la seu de l'ACS.

Assistents:

Joaquim Casal, Miquel Estrubell, Salvador Giner, Jordi Peix, Lluís Recolons, Sebastià Sarasa i Carlota Solé.

Introducció

Aquest informe és un resum sintetitzat de les conclusions a les quals hom va arribar al llarg del debat. No és, per tant, resultat d'una investigació específica, si bé recull les opinions unànimes d'uns experts, la majoria dels quals varen participar a l'informe fet l'any 1977 i que continuen destacant per la seva dedicació a l'estudi de la realitat social catalana.

Alguns dels fenòmens que es descriuen a continuació eren inimaginables fa vint anys. D'altres ja havien començat a manifestar-se a la segona meitat dels anys setanta i així varen ésser recollits. Alguns d'ells, però, foren identificats de manera marginal davant de l'aclaparadora presència d'altres fets que en aquell moment eren de major significació pública i que inevitablement influïren en la sensibilitat dels sociòlegs catalans a l'hora d'analitzar el que estava passant al país.

L'informe fet l'any 1977 estigué molt condicionat per la rellevància que fins aquell moment estaven tenint fets com ara el fenomen migratori i l'aparició d'una societat civil organitzada emergent al voltant de moviments socials que lluitaven, en comú, per alliberar la societat catalana de la dictadura franquista, per recuperar les institucions de govern pròpies i per posar fi al mite de que Europa "acabava als Pirineus".

L'estructura social catalana a finals del segle XX

La **població** catalana ha aturat el seu creixement i Catalunya s'ha convertit en un dels països amb taxes de fecunditat més baixes del món. El fenomen migratori ha passat d'ésser una allau d'immigrants espanyols a un degoteig constant, i amb tendència a augmentar, de treballadors provinents d'altres països. Molts d'ells de cultures molt diferents a la nostra i que han de tornar a sotmetre a prova la capacitat d'integració social que fins ara ha demostrat la societat catalana.

Els moviments migratoris del camp a la ciutat han canviat el seu sentit i ara les grans ciutats tendeixen a perdre població en benefici de la Catalunya rural, la qual cosa no significa ni molt menys un retorn a l'agricultura. Al contrari, el que hi ha és un fenomen d'urbanització de gran part del territori català que té les seves causes en un conjunt de factors complementaris com ara: el desenvolupament de la indústria de serveis al camp vinculada al lleure, el turisme i les segones residències; l'extensió d'una xarxa viària molt més fluïda per tot el territori i l'augment de la mobilitat entre residència i lloc de treball dels catalans. Tot plegat està estenent **l'estil de vida pròpiament urbà a tota Catalunya** a la vegada que tendeix a reduir les fortes desigualtats territorials entre el que s'havia conegut com la Catalunya pobre i la Catalunya rica.

Les **classes socials** estan vivint uns canvis notables arran de les transformacions de l'estructura ocupacional del país, les quals empenyen cap a una major segmentació d'interessos. La desindustrialització del teixit econòmic en favor d'una major terciarització; l'aparició de noves formes més descentralitzades de gestió tant a les grans empreses com a les administracions públiques; el notable creixement d'aquestes últimes arran de la recuperació de les institucions d'autogovern i del desenvolupament d'un major nombre de serveis públics, subministrats tant per la Generalitat com per les administracions locals, són alguns dels factors decisius. Hom pot concloure que hi ha una recomposició radical dins de cada classe social. La burgesia catalana tradicional ha estat substituïda per un altra de nova generació, amb camps d'activitat industrial diferents i ha aparegut a més a més una burgesia d'Estat abans inexistent. Dins de les classes mitges, ocupacions tradicionals com la pagesia, determinats tipus de comerç i la petita activitat industrial tendeixen a desaparèixer a l'hora que augmenten de manera notable noves formes de treball autònom i noves petites empreses industrials i de serveis, moltes d'elles d'economia submergida. A l'hora, l'assalarització d'ocupacions abans vinculades als professionals lliures ha continuat creixent. Les classes treballadores, per la seva banda, han patit els processos de desindustrialització i de creixent automatització i descentralització organitzativa de les empreses. L'atur ha esdevingut el desafiament principal per a la nostra societat durant tots aquests anys, i la creixent desregularització parcial dels mercats de treball ha provocat una dualització entre els treballadors amb contractes precaris i temporals, amb poca protecció social, i els treballadors amb contractes estables i majors drets socials. Joves, dones i treballadors poc qualificats en són els més perjudicats. Les dones, d'altra banda, han augmentat de manera significativa la seva presència pública, tant pel que fa a la major incorporació al mercat de treball formal, com per la seva veu a l'esfera pública.

Aquestes recomposicions de les classes es manifesta en les relacions que mantenen entre elles. La lluita de classes que tant present era fa ara vint anys ha esmorteït avui la seva virulència. Les aspiracions de la «classe obrera» que s'identificava com a portadora d'un projecte històric propi per a l'alliberament de la majoria de la societat han esdevingut en pràctiques freqüentment corporatives i defensores d'interessos particularistes. Els seus interessos estan canalitzats mitjançant uns sindicats molt més propensos que abans a la concertació social i uns partits polítics d'esquerra que, com a molt, s'autoanomenen d'esquerra «transformadora» que ja no «revolucionaria».

No és d'estranyar doncs que en el **posicionament polític** dels catalans d'avui sigui més discriminant, per entendre els resultats electorals, la qüestió de la **identitat nacional** que l'enfrontament ideològic entre l'esquerra i la dreta, malgrat que aquest subsisteix. Aquest canvi socio-polític, tot i la principal influència dels canvis socio-ocupacionals, no es alié a l'esforç que totes les administracions públiques han fet de cara a reduir els diferencials que ens separaven d'Europa pel que fa a volums de despesa pública en **benestar social**. Aquesta despesa s'ha fet mercès a un augment relativament notable de la càrrega fiscal i a l'estratègia seguida per les AAPP per articular la **societat civil**. La «societat organitzada que era emergent» a l'any 1977 és ara molt més estructurada, si bé ha canviat la seva fesomia i es troba molt dependent de l'Estat, sobre tot pel que fa a la seva manca d'autonomia financera.

Els canvis tecnològics, pel que fa sobre tot a la informació i comunicació, la terciarització de l'economia productiva i les polítiques de benestar han transformat també les pautes de consum dels catalans i les seves necessitats socials. Com a exemples ben diferents podem citar: la influència d'una televisió pròpiament catalana (que ha alterat no només els àmbits de la cultura i del consum sinó fins i tot de la mateixa indústria del país, que troba ara uns canals propis i més accessibles per difondre els seus missatges publicitaris); o la necessitat de formació permanent que empeny una oferta de formació cada cop més variada (des de l'extensió dels tercers cicles universitaris a l'aparició de formacions paral·leles a les oficialment reglades).

Dues qüestions més han estat destacades com a trets diferencials de la Catalunya d'avui envers la de 1977. Una, l'absència del conflicte generacional públic i obert que caracteritzà els anys 60 i 70.

L'altra, la més gran institucionalització de la Sociologia com a disciplina científica. Els estudis de Sociologia s'han consolidat, i la producció sociològica en general, i sobre la societat catalana en particular, han augmentat de manera notable en volum i qualitat. No estem encara als nivells de reconeixement internacional que foren desitjables, però s'ha avançat un bon tros. La incorporació a la Unió Europea ben segur que ajudarà. La **europèització** creixent de Catalunya és un fet que es manifesta en transformacions socials i polítiques, però sobre tot culturals. Cada cop més, estem menys lluny d'Europa i la unificació de la moneda serà quelcom més que un fet econòmic, la seva càrrega simbòlica d'unió cultural és innegable.

Dilemes de futur

El futur és incert, i definir com serà, massa agosarat. Malgrat això, unes poques qüestions han estat identificades com a problemes segurs que haurem de resoldre.

- 1) Problemes d'integració social, derivats de múltiples factors però especialment de les dificultats de generar ocupació i de la immigració creixent provinent del, fins fa poc, anomenat «tercer món».
- 2) Canvis a l'institució de la família que, units a l'envelliment de la població, a la precarització del treball i a l'atur estructural, poden augmentar els riscos de pobresa si no hi ha una voluntat política clara de combatre-la.

Qualsevol ressenya de les publicacions, estudis o investigacions dels nostres socis serà ben rebuda i publicada.

També podeu enviar-nos informació i comentaris de Jornades, Congressos i Seminaris.

Si desitgeu publicar un article, poseu-vos en contacte amb la Junta.

ASSOCIACIÓ CATALANA DE SOCIOLOGIA
Membre de la Federació Espanyola de Sociologia
i de l'Associació Internacional de Sociologia
Institut d'Estudis Catalans
Carme, 47 08001 Barcelona

Fitxa d'inscripció

Nom Cognoms

DNI Adreça

Localitat..... C.P. Telf.

Quota Anual 5.000 PTA Estudiants 2.500 PTA (el 1r. any)

Dades per a la domiciliació

Banc o Caixa Codi

Agència Codi

Nº. Compte

Data..... Signatura

També podeu fer l'ingrés al compte núm. 2100-0963-62-0200027465 de "la Caixa" que té l'Associació Catalana de Sociologia.
